

PUBLICATIE

Duurzaamheid in inkoopvoorwaarden zorgverzekeraars

Juli 2023

Zorgverzekeraars en zorgkantoren nemen duurzaamheid op in de inkoopvoorwaarden. De routekaart CO₂-reductie voor de vastgoedportefeuille komt hier ook in terug.

Waar wordt om gevraagd? EVZ bekeek dit voor de tien bij Zorgverzekeraars Nederland (ZN) aangesloten zorgverzekeraars (ASR, CZ, DSW, Eno, EUCARE, Menzis, ONVZ, VGZ, Zilveren Kruis en Zorg en Zekerheid) en voor de zorgkantoren. De verzekeraars en zorgkantoren zijn nog volop bezig met beleid voor het verduurzamen van de zorg, waarbij zij streven naar één verhaal voor de sector. De Green Deal Zorg is een gedeelde afspraak. Daarmee willen zij voorkomen dat alle verzekeraars andere vragen stellen.

Met de Green Deal Zorg 3.0 zijn de doelen voor duurzame zorg in november 2022 flink aangescherpt. Naast de verzekeraars hebben de branches NFU, NVZ, ActiZ, VGN en de Nederlandse ggz deze namens de leden ondertekend, alsmede de overheid en heel veel andere organisaties.

Zorgverzekeraars

De onderstaande tekst is, in enkele variaties, door alle bij ZN aangesloten zorgverzekeraars opgenomen in de voorwaarden:

"De zorgsector is medeverantwoordelijk voor klimaatverandering en milieuvervuiling en dat heeft ernstige gevolgen voor de leefomgeving en de gezondheid. Als zorgverzekeraars vinden we het van groot belang om - naast onze eigen verduurzaming - een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van het gehele zorglandschap. Daarom gaan we ons als zorgverzekeraars gezamenlijk inzetten om de verduurzaming van de zorgsector te versnellen. Daartoe gaan we, in overleg met de verschillende zorgbranches, de inkoop van duurzame zorg verder uitwerken. Vooruitlopend daarop verwachten we van alle zorgaanbieders dat ze zich committeren aan de landelijke CO₂-doelstellingen en, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, hun CO₂-routekaart ontwikkelen en aanleveren."

"Wat verwachten we als zorgverzekeraars van zorgaanbieders?"

Om samen met zorgaanbieders in te zetten op de versnelling van de verduurzaming van de zorgsector, verwachten we van zorgaanbieders dat zij:

- Zich committeren aan de doelen van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 (GDDZ 3.0) die op 4 november 2022 tussen zorgpartijen is overeengekomen voor de periode tot en met 2026
- Duurzaamheid verankeren in hun strategie
- Aanvullend verwachten we van alle zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte dat ze:
- Uiterlijk 1 januari 2024 een bestuurlijk vastgestelde CO₂-routekaart inclusief strategisch vastgoedbeheerplan hebben aangeleverd bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg (EVZ)“

Aanvullend benoemd per verzekeraar

Verschillende zorgverzekeraars hebben aanvullende paragrafen over duurzaamheid toegevoegd in hun voorwaarden. Hieronder zijn de meer opvallende aanvullingen opgesomd van a.s.r., CZ, DSW, Menzis en VGZ. Dit is niet bedoeld als compleet overzicht van duurzaamheidseisen uit de inkoopkaders, maar om in algemeenheid te laten zien waar om wordt gevraagd. De teksten komen uit de inkoopkaders ggz en medisch specialistische zorg

a.s.r.

“Op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen in de financiële sector, wil a.s.r. een vooraanstaande rol spelen.

Als verzekeraar, belegger, werkgever én als betrokken deelnemer aan de samenleving zoeken we steeds naar een goede balans tussen mens, maatschappij en milieu.”

CZ - GGZ

“Door Duurzame Coalities te sluiten, streven we via co-creatie met zorgaanbieders naar meer toekomstbestendige zorg. Door samen te werken en gebruik te maken van elkaars kennis en informatie, kunnen we impactvolle veranderingen teweegbrengen in behandelen bedrijfsprocessen om zo de transitie te bewerkstelligen. Bewezen nieuwe (digitale) technologie en zorgvormen kunnen succesvol elders worden ingezet. Voor de GGZ hebben we een duurzame coalitie met Mentaal Beter en GGZ Breburg.”

CZ - Medisch Specialistische Zorg

Als sector MSZ hebben wij ons ten doel gesteld om in 2024 70% van onze zorguitgaven in te kopen bij ziekenhuizen met een beoordeling op basis van de milieuthermometer zorg en 35% bij ziekenhuizen met een rating Zilver of Goud.

Door Duurzame Coalities te sluiten, streven we via co-creatie met zorgaanbieders naar meer toekomstbestendige zorg. Door samen te werken en gebruik te maken van elkaars kennis en informatie, kunnen we impactvolle veranderingen teweegbrengen in behandel en bedrijfsprocessen om zo de transitie te bewerkstelligen. Bewezen nieuwe (digitale) technologie en zorgvormen kunnen succesvol elders worden ingezet.

“We hebben diverse initiatieven geselecteerd die op korte termijn kunnen bijdragen aan een betere toegankelijkheid en betaalbaarheid. Die selectie vond plaats op basis van een combinatie van impactcriteria (arbeidsbesparing, financiën, minimaal gelijkblijvende kwaliteit van zorg en de bijdrage aan duurzaamheid) en een haalbaarheidstoets. Dit zijn de initiatieven:

- verkorten ligduur door monitoring op afstand (thuismonitoring);
- polikliniekbezoeken op afstand in plaats van fysiek (digitaal consult);
- continue thuismonitoring van chronische patiënten (reduceren opnames, vroegsignalering).”

DSW

"Duurzaamheid: Goede zorg mét oog voor de toekomst

Als maatschappelijke organisatie ondersteunen we de beweging tot verduurzaming van de zorg in de vorm van de Green Deal Zorg. Vanuit de Green Deal richten we ons op een viertal pijlers (CO₂ reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en gezonde leefomgeving). DSW voert proactief het gesprek over duurzaamheid met zorgaanbieders en kijkt gezamenlijk naar passende alternatieven voor verduurzaming in de keten."

"Van kleine zorgaanbieders die geen strategie hebben verwachten we dat duurzaamheid onderdeel uitmaakt van alle plannen en ontwikkelingen."

Menzis

"Voor 2023 betekent dit concreet dat Menzis van GGZ-instellingen met een klinische functie verwacht dat zij eind 2022 een CO₂-portefeuilleroutekaart zorgvastgoed van MPZ/Stimular gereed hebben conform het Klimaatakkoord."

"Zelf zet Menzis in op duurzaam beleggen en duurzame bedrijfsvoering. We zetten sinds 2010 onder meer in op het terugdringen van de CO₂-uitstoot, waardoor we een reductie bereikt hebben van 40 - 50%. Deze informatie kun je terugvinden op www.menzis.nl/over-menzis/over-de-cooperatie-menzis/duurzaamheid."

"Wij gaan met ziekenhuizen waar wij marktleider zijn in gesprek aan de hand van de verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact uit het uitvoeringsplan van de branche (NFU/NVZ)³. Het gesprek heeft tot doel om de ambitie, verduurzamingsdoelstellingen en concrete acties van de zorgaanbieder te bespreken en te stimuleren met verduurzamingsdoelstellingen aan de slag te gaan."

"De Groene OK. Bij het netwerk De Groene OK hebben zich meerdere ziekenhuizen aangesloten. Het netwerk stimuleert en ondersteunt individuele zorgprofessionals, die werkzaam zijn op de OK om op duurzame wijze aan de slag te gaan. Wij bespreken graag de initiatieven van de zorgaanbieder op dit terrein, zoals het oprichten van een Green Team om stap voor stap de OK te 'vergroenen', de tot nu toe behaalde resultaten en de plannen voor 2024 op dit terrein."

"Het advies van de Ledenraad is dat het verder verduurzamen van de zorg een belangrijk onderwerp is, waarbij we moeten waken dat dit niet ten koste gaat van voldoende aandacht voor keuzevrijheid voor de klant en toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg."

VGZ- GGZ

"We stimuleren initiatieven om de zorg te verduurzamen en bovenal mensen gelijke kansen te geven op goede gezondheid en zorg. Passende of zinnige zorg is ook duurzame zorg. Onnodig medicijngebruik onnodig reizen, onnodig behandeld worden is niet duurzaam. Deze twee belangrijke aspecten in de richting voor de komende jaren gaan gelijk op. Duurzaamheid is voor ons samen te vatten in drie thema's: gezond, gelijk en groen."

"De principes van zinnige zorg zijn ook in 2024 het uitgangspunt in ons inkoopbeleid: passende zorg biedt aantoonbaar meerwaarde voor de patiënt, draagt bij aan toegankelijkheid en betaalbaarheid en is duurzaam."

"We willen innovatie en digitalisering van zorgprocessen versnellen en de samenwerking – in de keten en over zorgdomeinen heen – stimuleren. Daarbij hebben we expliciet oog voor duurzaamheid, zeker waar dit hand in hand gaat met zinnige, passende zorg."

VGZ - Medisch Specialistische Zorg

CO₂-reductie binnen de MSZ is één van de focusgebieden in ons inkoopbeleid 2023. Om de CO₂-uitstoot van vastgoed, zorgprocessen en vervoer te verlagen, verwachten we van de zorgaanbieders het volgende:

- In kaart brengen CO₂-uitstoot over 2022 en op basis daarvan doelen stellen voor 2025
- Voor 1 januari 2023 aanleveren van een door het bestuur vastgestelde CO₂-routekaart aan het Expertisecentrum Verduurzaming van de Zorg (EVZ)
- Tijdig informeren over renovatie- en nieuwbouwplannen

Wij gaan duurzaamheid meenemen in de inkoopgesprekken en horen graag de plannen en ambities van de zorgaanbieders op dit thema. We ondersteunen de zorgaanbieders door het ophalen, uitwerken en verspreiden van groene voorbeelden waarmee zorgaanbieders hun CO₂-uitstoot direct kunnen terugdringen.

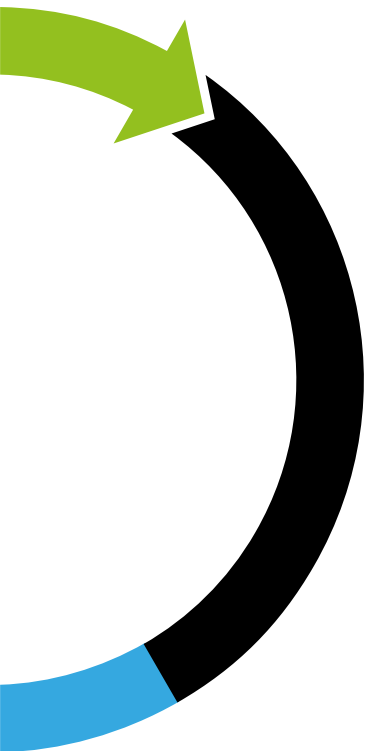
“We volgen de top 3-5 van verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact uit het uitvoeringsplan, zoals na afstemming met de betreffende verenging opgenomen is in het uitvoeringsplan van de zorgbranche. De top 3-5 van verduurzamingsinitiatieven wordt naar verwachting later dan dit inkoopbeleid gepubliceerd.”

“Om de verspreiding van bewezen praktijkvoorbeelden kracht bij te zetten, maken we de impact inzichtelijk, vergelijken we zorgaanbieders op hun prestaties en differentiëren we in onze afspraken.”

Zorg en Zekerheid

“Zorg en Zekerheid wil vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemerschap graag bijdragen aan duurzame zorg. Bewustwording bij bestuurders van zorginstellingen, maar ook bij zorgverleners, verzekeren en inwoners is een voorwaarde om te verduurzamen en om dit proces te versnellen.”

“In onze inkoopgesprekken zullen wij het thema verduurzaming aan de orde te stellen.”

De inkoopkaders

De teksten komen uit de inkoopkaders waarvan hieronder de URL's toegevoegd zijn :

a.s.r.

https://www.asr.nl/asr/api/asrnl/pod/getpdf?uri=/POD/r/Pdf/42859_2023.pdf

CZ - GGZ

<https://www.cz.nl/-/media/zorgaanbieder/actueel/zorginkoopbeleid/zorginkoopbeleid-ggz-instellingen.pdf>

CZ – Medisch Specialistische Zorg

<https://www.cz.nl/zibmsz>

<https://zorginkoopbeleid.cz.nl/medisch-specialistische-zorg/medisch-specialistische-zorg-2024>

DSW

<https://www.dsw.nl/Zorgverleners/ggz/2023-instellingen>

<https://www.dsw.nl/Zorgverleners/ggz/2024-instellingen>

Menzis

<https://www.menzis.nl/zorgaanbieders/-/m/publieke-sites-site-redactie-bieb/menzis/zorgaanbieders/downloads/zorginkoop/inkoopbeleid-2023/zorginkoopbeleid-ggz-instellingen-2023.pdf>

<https://www.menzis.nl/zorgaanbieders/-/m/publieke-sites-site-redactie-bieb/menzis/zorgaanbieders/downloads/zorginkoop/inkoopbeleid-2024/zorginkoopbeleid-2024--medisch-specialistische-zorg-msz-vsdef.pdf>

<https://www.menzis.nl/zorgaanbieders/-/m/publieke-sites-site-redactie-bieb/menzis/zorgaanbieders/downloads/zorginkoop/inkoopbeleid-2024/zorginkoopbeleid-2024--ggz-instellingen-en-vrijgevestigdendef.pdf>

VGZ - GGZ

<https://www.cooperatievgz.nl/-/media/project/cooperatie-vgz/cooperatie-vgz/zorgaanbieders/zorgaanbieders/alle-docs-inkoopbeleid-2023/d0074-202203-inkoop-geestelijke-gezondheidszorg-ggz-2023-web-2.pdf>

<https://www.cooperatievgz.nl/-/media/project/cooperatie-vgz/cooperatie-vgz/zorgaanbieders/documenten/all/inkoopbeleid/2024/d0035-202303-inkoopbeleid-msz-2024-web.pdf?rev=ed446d64b316438795477d4233259287&hash=C66C84D022E97D7F8A9C17D7AA967A56>

<https://www.cooperatievgz.nl/cooperatie-vgz/over-ons/zorginkoop/zorginkoop-2024>

<https://www.cooperatievgz.nl/zorgaanbieders/geestelijke-gezondheidszorg/inkoopbeleid/duurzaamheid>

VGZ – Medisch Specialistische Zorg

<https://www.cooperatievgz.nl/-/media/project/cooperatie-vgz/cooperatie-vgz/zorgaanbieders/zorgaanbieders/alle-docs-inkoopbeleid-2023/d0035-202203-inkoop-msz-2023-web.pdf>

<https://www.cooperatievgz.nl/-/media/project/cooperatie-vgz/cooperatie-vgz/zorgaanbieders/documenten/all/inkoopbeleid/2024/d0035-202303-inkoopbeleid-msz-2024->

web.pdf?rev=ed446d64b316438795477d4233259287&hash=C66C84D022E97D7F8A9C17D7AA967A56

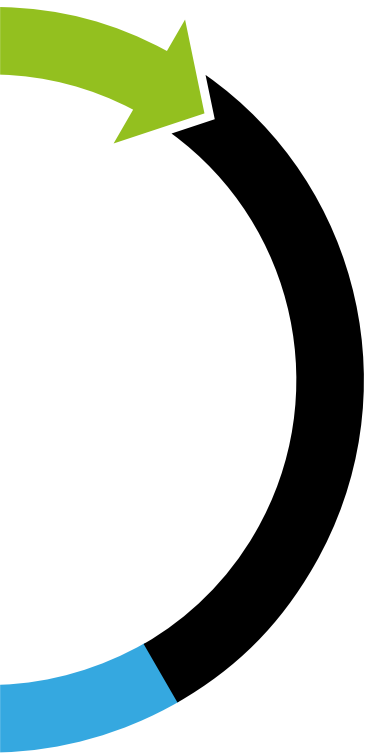
Zilveren Kruis

<https://www.zilverenkruis.nl/-/media/files/zilveren-kruis/zorgaanbieders/beleid-en-contract/ggz/instellingen/2024/beleid/inkoopbeleid-geestelijke-gezondheidszorg-instellingen-digitaal-2024.pdf?rev=5bef6f657bdd4de98e7902bbca122686>

<https://www.zilverenkruis.nl/-/media/files/zilveren-kruis/zorgaanbieders/beleid-en-contract/msz/msz/2024/beleid/inkoopbeleid-medisch-specialistische-zorg-msz-2024.pdf?rev=13bfd21743254f6489db6b250be87700>

Zorg en Zekerheid

<https://www.zorgenzekerheid.nl/contentbeheer/download/algemeen-zorginkoopbeleid-2024.htm>

Zorgkantoren

Voor de Wet Langdurige Zorg (Wlz) wordt de rol van zorginkoper vervuld door zorgkantoren. Zorgkantoren zijn ervoor verantwoordelijk dat iedereen met een indicatie voor de Wlz de zorg krijgt die ze nodig hebben. Nederland is verdeeld in 31 zorgkantoorregio's. Elke regio heeft een eigen zorgkantoor. Zorgkantoren werken zelfstandig en zijn gekoppeld aan de grootste zorgverzekeraar in die regio. (bron: <https://www.zn.nl/zorgverzekeraars/zorgkantoren>).

In het inkoopbeleid van sommige regionale zorgkantoren en in het landelijk inkoopkader komt duurzaamheid terug. Er wordt bijvoorbeeld verwezen naar de Green Deal Duurzame Zorg en de verschillende pijlers daarvan, naar aanvullende NHC-middelen ten behoeve van vastgoedverduurzaming, en naar de CO₂-routekaartenaanpak. Hieronder zijn enkele van de meer opvallende paragrafen uit de inkoopkaders genoemd. Dit is niet bedoeld als compleet overzicht van duurzaamheidseisen uit de inkoopkaders, maar om in algemeenheid te laten zien waar de zorg om wordt gevraagd.

ZN – Visie op duurzame toegang tot langdurige zorg

Waarom staat verduurzaming hoog op de agenda?

De zorgsector is verantwoordelijk voor 7% van de CO₂-uitstoot, 13% van het grondstofverbruik en 4% van het afval in Nederland. Dit heeft serieuze gevolgen voor de leefomgeving en de gezondheid⁷. We vinden het van groot belang om – naast onze eigen verduurzaming – een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van het gehele zorglandschap. Daarom zetten we ons als zorgkantoren gezamenlijk in om de verduurzaming van de zorgsector te versnellen en te monitoren.

Wat verstaan we onder verduurzaming?

Onder verduurzaming verstaan we het verkleinen van de impact van de zorgsector op het klimaat en milieu. Dit begint bij de gedachte “de meest duurzame zorg is de zorg die niet geleverd is én hoeft te worden”. Hierbij passen gezondheidsbevordering en voorkomen dat mensen ongezond worden, gepast gebruik van zorg en het tegengaan van verspilling in de zorg. Van de zorg die wel verleend wordt, moet de impact op klimaat en milieu omlaag. Dit houdt in dat zorgkantoren zich inzetten om zorgaanbieders te stimuleren de CO₂-emissiereductiedoelstellingen te realiseren, circulariteit van grondstoffen in de zorg te maximaliseren en de milieu-impact door geneesmiddelengebruik te minimaliseren.

Waar streven we naar?

We ondersteunen de Green Deal 3.0 en streven daarmee naar klimaatneutrale langdurige zorg in 2050. We verwachten dan ook van alle zorgaanbieders dat ze zich committeren aan de Green Deal Duurzame zorg 3.0 en duurzaamheid verankeren in hun strategie⁸. De komende jaren richten zorgkantoren zich op acties uit de door de zorgbranches ondertekende Green Deal Duurzame Zorg 3.0, de ZN-visie Verduurzaming zorgsector en de sectorale uitvoeringsplannen/ het Green Deal Uitvoeringsprogramma. De verduurzaming van de zorg is één van de centrale maatschappelijke opgaven in het Kader Passende Zorg van het Zorginstituut. De noodzaak en de morele plicht om de zorgsector te verduurzamen is gezamenlijk vastgelegd door partijen in de Green Deal 3.0. ZN heeft in aanvulling op de Green Deal in haar ZN-visie Verduurzaming Zorgsector beschreven hoe er, vanuit een gezamenlijke en consistente ambitie, bijgedragen kan worden aan een goede, gecoördineerde en doelgerichte transitie.

Wat is hiervoor nodig?

Zorgkantoren richten zich de komende jaren op de meest kansrijke verduurzamingen (zie Figuren 4 en 5). Binnen de langdurige zorg ligt de focus op: 1. Energie: het streven is dat de directe CO₂-emissie (van vastgoed en energie) van de ingekochte zorg in 2026

minimaal 30% lager is dan in 2018. 2. Circulariteit: a. Voeding: kennisoverdracht, inzetten op duurzame voeding en verminderen verspilling. b. Incontinentie: het gebruik van luiers en incontinentiemateriaal verminderen

1. Energie (Groene Gebouwen en Groen Gaan); verminderen van energieverbruik

Binnen deze pijler zetten zorgaanbieders onder andere in op het verminderen van het energieverbruik, op het gebruiken van duurzame energie en op meer zorg op afstand om vervoersbewegingen te verminderen. Van zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte verwachten we uiterlijk 1 januari 2024 CO₂-routekaarten en strategische vastgoedplannen. Dit om zorgaanbieders bewust te maken van de noodzaak tot actie voor CO₂-emissiereductie en om waar mogelijk ondersteunend, aanjagend en verbindend te zijn voor de verduurzaming van vastgoed, energie en mobiliteit.

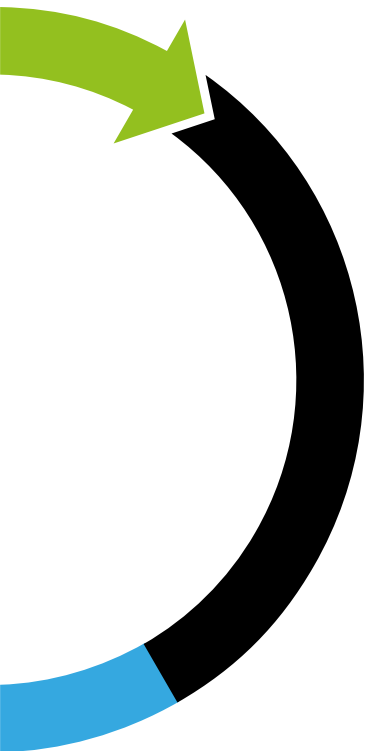
2. Circulariteit (Groen gedrag en Gepaste zorg); het verminderen van ongesorteerd restafval

Hierbij gaat het bij incontinentiemateriaal onder andere om het voorkomen, om het terugdringen van gebruik en verspilling, om alternatieven (slim of wasbaar incontinentiemateriaal) en om het stimuleren van recyclen. Verduurzaming kan ook worden bereikt door onder andere het duurzaam inkopen van voeding, het in kaart brengen en voorkomen van verspilling, het gescheiden inzamelen van afval en het inzetten op een plantaardige eiwittransitie in het voedingsaanbod van cliënten, bezoekers en medewerkers. Daarnaast is het ook belangrijk om in te zetten op communicatie door zorgaanbieders richting cliënten, bezoekers en medewerkers over het consumeren van gezonde, gevarieerde en duurzame voeding.

“We focussen op de verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact.”

De komende jaren verwachten we meer wetgeving die zorgaanbieders verplicht om binnen gestelde termijnen te investeren in de verduurzaming van het zorgvastgoed. Zorgkantoren willen hierbij graag meedenken en in gesprek gaan met zorgaanbieders om tot weloverwogen keuzes te komen. We focussen op de verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact; de top 3-5 uit de uitvoeringsplannen van de branches (ActiZ, VGN en de Nederlandse ggz). We hebben als doel om de ambitie, verduurzamingsdoelstellingen en concrete acties te stimuleren. Zorgkantoren zullen gezamenlijk groene initiatieven van zorgaanbieders ophalen, uitwerken in een vast format en verspreiden onder zorgaanbieders. Daarnaast gaan we een uniforme set aan verantwoordings- en rapportageformats opstellen.

Deze verduurzamingen vragen niet alleen iets van de zorgaanbieders en zorgkantoren, maar ook van de cliënt. Cliënten moeten daarom goed worden geïnformeerd door zorgkantoren en zorgaanbieders over de transitie die we maken rondom verduurzaming en wat dit voor hen kan betekenen.

Zorgkantoor DSW

Duurzaamheid

Zorgkantoor DSW onderschrijft de ambities vanuit de Green Deal voor de zorgsector¹ die gericht zijn op CO₂-reductie, het bevorderen van circulair werken, het terugdringen van medicijnresten in afvalwater en het creëren van een leefomgeving binnen en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevorderen. Zorgkantoor DSW blijft over deze ambities, en te nemen duurzaamheidsmaatregelen, in gesprek met de zorgaanbieders.

Zorgkantoor Friesland

We verwachten dat u inzicht geeft in de inzet van de extra middelen voor verduurzaming van vastgoed.

De tarieven voor de NHC zijn vanaf 2019 verhoogd. Deze extra middelen zijn bestemd voor investeringen in duurzaam vastgoed. Doel is om aan te sluiten bij de geleidelijke aanpassing van de gebouwenvoorraad aan recente regelgeving in het bouwbesluit voor isolatie en de aangekondigde vervolgstappen (BENG' en uiteindelijk 'nul op de meter'). Wij verwachten dat u in het jaarverslag inzicht geeft in de inzet van deze middelen. Op deze manier kunnen we in beeld brengen of en op welke wijze deze extra middelen ingezet zijn.

Zorgkantoor Midden IJssel

Duurzaamheid

Dit thema richt zich op de aandacht voor mens en milieu. Dit is uitgewerkt in het landelijk inkoopkader. We verwachten dat zorgaanbieders, als maatschappelijk verantwoorde ondernemers, duurzaamheid verankerd hebben in het strategisch beleid. Daarom gaan wij hierover graag in gesprek met de zorgaanbieders. Tegelijkertijd gaan wij aan de slag om meer kennis en inzicht te verwerven over de instrumenten om prestaties op het gebied van duurzaam vastgoed te meten en om te bepalen op welke wijze we het stimuleren van duurzaamheid binnen de zorg verder kunnen vormgeven.

Onze ambitie voor 2022

- Meer aandacht bij de zorgverlening voor mens en milieu, omarmen van de Green Deal voor de zorg, duurzaam werkgeverschap en duurzaamheid van de huisvesting.
- Zorgaanbieders zijn maatschappelijke ondernemingen die duurzaamheid verankeren in hun strategisch beleid.

Onze inzet voor 2022.

- Dialoog met zorgaanbieders over duurzaamheid binnen de instelling (duurzame inzet van mensen en middelen) (Dit thema hangt ook samen met huisvesting/vastgoed – duurzaam bouwen).
- Zelf (zorgkantoor) kennis ontwikkelen over meten en beoordelen van duurzaamheid.

Wij hechten waarde aan duurzame zorg en duurzaam vastgoed. We onderschrijven de ambities vanuit de Greendeal voor de zorgsector, die gericht zijn op CO₂-reductie, het bevorderen van circulair werken, het terugdringen van medicijnresten uit afvalwater en het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen.

Zorgkantoor VGZ

Duurzaamheid: we horen graag hoe u een bijdrage kan leveren om de negatieve impact die de zorgketen heeft op milieu en klimaat te verlagen. Op deze manier vergroten we de positieve impact op gezondheid. De focus ligt hierbij op circulariteit en vastgoed. We horen graag waar u verbeterpotentieel ziet en hoe u dit potentieel inzichtelijk kunt maken. Afspraken op dit thema kunnen alleen tot een tariefsaanpassing leiden als u inzet op duurzaamheid via een Zinnige Zorg- of FIT-initiatief.

Duurzaamheid

Ook de zorgsector is medeverantwoordelijk voor klimaatverandering en milieuvervuiling. VGZ Zorgkantoor vindt het van groot belang om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de hele zorgsector. Klimaatverandering en milieuvervuiling hebben negatieve gevolgen voor onze gezondheid. De klimaatcrisis is dus ook een gezondheidscrisis. Door onze bijdrage te leveren aan het verlagen van de negatieve impact die de zorgketen heeft op milieu en klimaat, vergroten we de positieve impact op gezondheid. En daarmee geven we invulling aan ons gezamenlijk doel "Samen werken aan een gezonder Nederland met toekomstbestendige zorg voor iedereen".

Onze groene ambitie

Wij zetten in op maatschappelijk verantwoord beleggen en het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering. Daarnaast hebben we de Green Deal Duurzame Zorg ondertekend om ons commitment aan het verduurzamen van de zorgsector te benadrukken. Maar we gaan graag verder dan dat. Vanuit het principe van Zinnige Zorg willen we een bijdrage leveren om de zorg verder te verduurzamen. Om de zorg toegankelijk te houden voor iedereen, willen we alleen die zorg leveren die nodig is en daar waar het nodig is. Dat is goed voor het klimaat en het milieu.

Waar kunnen we de meeste impact maken?

Voor de Langdurige Zorg is de meeste winst te halen op het gebied van circulariteit en het verduurzamen van vastgoed. Daarom leggen we hier de focus op in dit inkoopbeleid. De komende jaren breiden we ons blikveld verder uit.

1) Circulair werken

We doen een steeds groter beroep op beperkt beschikbare grondstoffen. Daarom is het van belang efficiënter en minder verspillend met die grondstoffen om te gaan. We sluiten ons aan bij de doelstelling van de overheid om in 2050 te komen tot een duurzame, volledig circulaire economie in Nederland. Om dit te kunnen bereiken, is het noodzakelijk dat zorgaanbieders beter inzicht ontwikkelen in de afval- en materiaalstromen in de zorg. Ook zien we graag dat zorgaanbieders zelf doelen opstellen om de afval- en materiaalstromen te verduurzamen. Dit kan door minder materialen te gebruiken, maar ook door bijvoorbeeld materialen te herontwerpen, repareren, renoveren of recyclen.

VGZ heeft onderzocht wat de impact van de verschillende zorgsoorten is op circulariteit. De verpleging en verzorging heeft als grootste sector binnen de langdurige zorg de meeste impact. Maar ook voor de gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg is er veel te winnen op dit gebied. De belangrijkste afvalstromen zijn die van het incontinentiemateriaal en GFT/organisch materiaal.

Voorbeelden van circulair werken

Graag gaan we met u in gesprek om te horen hoe u meer circulair gaat werken. U kunt hierbij denken aan:

- Het inzetten van continenzorg om zo minder incontinentiemateriaal te gebruiken en arbeid te besparen
- Het inkopen van milieuvriendelijker incontinentiemateriaal
- Incontinentiemateriaal apart inzamelen en aanbieden voor recycling
- Duurzame inkoop van voeding, door te kiezen voor bijvoorbeeld plantaardige of lokale producten, of producten met een duurzaamheidskeurmerk
- Het terugdringen van voedselverspilling
- Composteren van GFT-afval
- Het hergebruiken of recyclen van materialen

2) Verduurzamen van vastgoed

In de klimaatwet staat dat de CO₂-uitstoot in 2030 49% minder moet zijn ten opzichte van 1990. In het regeerakkoord is deze doelstelling aangescherpt naar 55% (streven naar 60%). De grootste CO₂-uitstoot bij zorgorganisaties wordt veroorzaakt door het energiegebruik door en in gebouwen. In dit inkoopbeleid leggen we daarom de focus op het verduurzamen van vastgoed. Alle zorgaanbieders moeten een CO₂-routekaart

opstellen, zoals is afgesproken in het klimaatakkoord. Wij sluiten dus aan bij de oproep van de branches om een CO₂-routekaart op te stellen en aan te leveren bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg (EVZ). Deze routekaart laat zien op welke manier de zorginstelling werkt aan de klimaatdoelen. De routekaart geeft per gebouw inzicht in de geplande maatregelen, de verwachte CO₂-reductie en de benodigde investeringen.

Renovatie en nieuwbouw zijn het moment om grote stappen te zetten op gebied van CO₂-reductie en circulariteit. Daarvoor is het belangrijk dat duurzaamheid zo vroeg mogelijk in de plannen wordt meegenomen.

Wat verwachten we van u?

Graag horen we waar u mogelijkheden ziet om de zorg te verduurzamen. Hier gaan we met u over in gesprek. Conform de landelijke visie verwachten wij als zorgkantoren van u dat:

U zich committeert aan de doelen van de Green Deal 'Samenwerken aan Duurzame Zorg'

U duurzaamheid verankert in uw strategie. Van kleine zorgaanbieders die geen strategie hebben verwachten we aandacht voor duurzaamheid in plannen en ontwikkelingen

Zorgaanbieders met meer dan 250 fte leveren voor 1 januari 2024 een door het bestuur vastgestelde CO₂-routekaart aan bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg (EVZ), inclusief een strategisch vastgoedbeheerplan. Het EVZ heeft tools, invulformats en handleidingen beschikbaar op de website

Wat verwachten we nog meer van u?

- U brengt de afvalstromen binnen uw organisatie in kaart en stelt doelen om ongesorteerd afval met 20% te verminderen in 2026. Voor de sectoren V&V en GZ geldt daarbij de ambitie om de afvalstroom van incontinentiemateriaal met minimaal 5% te reduceren in 2026
- U levert een inspanning op het terugdringen van voedselverspilling
- U levert een inspanning op het besparen van energie
- U informeert ons zo snel mogelijk over renovatie- en nieuwbouwplannen
- U deelt uw groene FIT initiatieven met ons zodat we ze met andere organisaties kunnen delen

De focus voor de toekomst

- In het inkoopbeleid 2024 en 2025 breiden we onze focus uit. Wij verwachten dat u aan de slag gaat met doelen die u heeft gesteld voor circulariteit en vastgoed en deze deelt met ons. Vervolgens bespreken we met u de voortgang.
- Verder zijn we aan het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een financiële stimulans. We willen voorlopers en achterblijvers stimuleren om gericht in te zetten op verduurzaming van de zorg. Daarbij onderzoeken we hoe we om kunnen gaan met duurzaamheid in relatie tot de Normatieve huisvestingscomponent.
- Als zorgkantoren gaan we ons onder de paraplu van Zorgverzekeraars Nederland ook gezamenlijk inzetten om de verduurzaming van de zorgsector te versnellen. Daartoe gaan we, in overleg met de verschillende zorgbranches, de inkoop van duurzame zorg verder uitwerken.

Zorgkantoor Zilveren Kruis

- Per 1 januari 2024 verwacht Zilveren Kruis daarnaast van zorgaanbieders dat zij;
- Duurzaamheid hebben verankerd in hun strategie
- Zich houden aan de landelijke CO₂-doelstellingen
- Aansluiten bij de geleidelijke aanpassing van de gebouwenvoorraad aan recente regelgeving in het bouwbesluit voor
- isolatie en de aangekondigde vervolgstappen ('BENG7

- en uiteindelijk 'nul op de meter').
- Een bestuurlijk vastgestelde CO₂-routekaart, inclusief strategisch vastgoedbeheerplan, aanleveren bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg. Zilveren Kruis nodigt zorgaanbieders uit om knelpunten in de verduurzamingsopgave te bespreken met hun inkoper. Zilveren Kruis zet zich in om knelpunten te agenderen op de landelijke overlegtafels.

Zilveren Kruis zet zich in om zorgaanbieders te ondersteunen via kennisdeling van o.a. goede voorbeelden en agendeert knelpunten op landelijke overlegtafels.

Binnen de NHC zijn middelen bestemd voor investeringen in duurzaam vastgoed. Wij verwachten dat u in het jaarverslag expliciet inzicht geeft in de inzet van deze middelen. Op deze manier kunnen we in beeld brengen of en op welke wijze deze extra middelen ingezet zijn. In paragraaf 1.5.2 leest u waar wij verwachten dat u deze middelen voor inzet.

Zorgkantoor Zorg en Zekerheid

Wij verwachten dat zorgaanbieders zich committeren aan de doelen uit de Green Deal 3.0. Hierbij sluiten we aan op wat er landelijk, samen met de brancheorganisaties ontwikkeld wordt. Ook kijken wij welke middelen er beschikbaar zijn vanuit overheidsregelingen (bijvoorbeeld DUMAVA 1). Daarnaast vinden wij het belangrijk om medewerkers, cliënten en hun naasten te betrekken bij deze beweging. Op die manier maken wij betrokkenen bewuster, waardoor we de gestelde doelen mogelijk makkelijker behalen.

Zorgkantoor CZ

Verduurzamen is niet meer vrijblijvend. Om in de toekomst zorg voor onze cliënten te blijven leveren is verduurzaming van de zorg noodzakelijk. De grootste uitdaging voor de GGZ zorg vanuit de Green Deal zorg 3.0 is het verminderen van CO₂-uitstoot en het verbeteren van de circulariteit. We spreken hierover met u in de verduurzamingsdialoog. In deze dialoog sluiten we aan bij het uitvoeringsplan duurzame zorg van de Nederlandse GGZ. In die dialoog komen onder meer uw visie op verduurzaming, de acties rondom verduurzaming en hoe verduurzaming in de organisatie is verankerd aan de orde. We ondersteunen bij het zoeken naar mogelijkheden en goede voorbeelden voor verbetering en verbinden zorgaanbieders op thema's om elkaar te kunnen helpen in de verdere verduurzaming van de zorg. We gaan met u in gesprek over onder andere de volgende thema's:

1. **Energie:** Zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte worden gevraagd een CO₂-routekaart op te stellen. Wij bespreken met u welke acties u gaat ondernemen en we spreken over uw strategisch vastgoedplan.
2. **Circulariteit:** We focussen hierbij op goede initiatieven met de meeste impact om gebruik te verminderen, verspilling tegen te gaan of recycling te stimuleren. We verwachten onder ander dat zorgaanbieders hun afvalstromen in kaart brengen teneinde de hoeveelheid ongesorteerd restafval te verminderen.
3. **Mobiliteitsplan:** Zorgaanbieders met meer dan 100 fte worden gevraagd een mobiliteitsplan op te stellen voor het terugdringen van CO₂. Dit heeft betrekking op vervoersbewegingen van medewerkers en mogelijk ook op cliënten en hun netwerk.

Zorgkantoor Menzis

We hebben de ambitie om duurzaamheid verder te integreren in de zorginkoop en hanteren hierbij de volgende 3 doelen:

- We richten ons in gesprekken met u steeds meer op duurzaamheid. Binnen de huidige overlegstructuur met zorgaanbieders krijgen de duurzame thema's CO₂-reductie en circulair werken uit de Green Deal Duurzame Zorg een

prominentere plek op de agenda om zo beweging te creëren. Onderdeel hiervan is de CO₂-routekaart en het strategisch vastgoedplan, die zorgaanbieders met meer dan 250 fte op 1 januari 2024 gereed hebben.

- We stemmen in ZN-verband met de branches (ActiZ, VGN en de Nederlandse GGZ) de top 3 tot 5 uitvoeringsplannen van de branche af, waarop we de verduurzamingsdoelstellingen en concrete acties stimuleren.
- We brengen u op de hoogte van bewezen duurzame methodes en verwachten dat u deze toepast. Voor circulair werken brengen we per sector de best practices in kaart en zetten we in op kennisdeling over deze best practices binnen Menzis Zorgkantoor en bij andere zorgaanbieders. Een volgende stap is de integratie van bewezen best practices in ons beleid.

De inkoopkaders

De teksten komen uit de inkoopkaders waarvan hieronder de URL's toegevoegd zijn :

ZN

<https://www.zn.nl/app/uploads/2023/06/DEF-Visiedocument-Inkoop-Wlz-ZN.pdf>

Zorgkantoor DSW

<https://www.zorgkantoordsw.nl/zorgaanbieders/-/media/Documenten/Zorgkantoor/Zorgaanbieder/Zorgcontractering/Contracteringsbel eid/2023/Contracteerbeleid-langdurige-zorg-2023-Zorgkantoor-DSW.pdf>

Zorgkantoor VGZ

<https://www.vgz-zorgkantoren.nl/zorgaanbieders/contracteren/contractering-en-inkoop-2024/duurzaamheid>

Zorgkantoor Zilveren Kruis

<https://www.zilverenkruis.nl/zorgkantoor/-/media/files/zorgkantoor-zilveren-kruis/zorgaanbieders/downloadpagina/inkoopbeleid-vv-en-gz-en-ggz/2024/inkoopbeleid-ggz/inkoopbeleid-wlz-geestelijke-gezondheidszorg-2024-2026-versie--na-nvi.pdf?rev=bcbf343278f341959ba9f7a26da43e88>

Zorgkantoor Zorg en Zekerheid

https://www.zorgkantoor-zorgenzekerheid.nl/fileadmin/user_upload/Visie_op_duurzame_toegang_tot_langdurig_e_zorg.pdf

https://www.zorgkantoor-zorgenzekerheid.nl/fileadmin/user_upload/Inkoopdocument_Wlz_2024-2026_ZZ_versie_7_juli_2023_-_na_Nvl.pdf

Zorgkantoor CZ

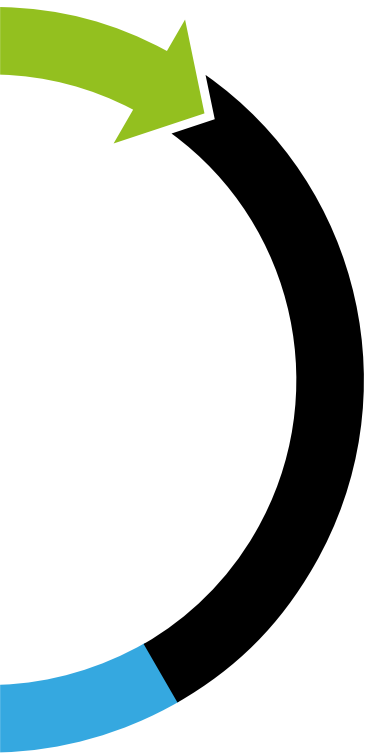
<https://zorginkoopbeleid.cz-zorgkantoor.nl/wlz-ggz/3-doelen-en-bewegingen-zorginkoop-20242026/33-speerpunten>

Zorgkantoor Menzis

<https://www.menziszorgkantoor.nl/zorgaanbieders/-/m/publieke-sites-site-redactie-bieb/menzis-zorgkantoren/zorgaanbieders/downloads/zorginkoop-2024/inkoopbeleid/regionaal-inkoopbeleid-2024--2026-stichting-zorgkantoor-menzis.pdf>

Vervolg in 2024

Aandacht voor de klimaatcrisis is internationaal een hoofdthema voor de gezondheidszorg. De zorgverzekeraars en zorgkantoren sluiten hier steeds meer bij aan en gaan na hoe landelijk rijksbeleid en de Green Deal Zorg 3.0 onderdeel van de zorginkoop kan worden. Dit zal grote invloed op de zorg hebben. Deze publicatie zal daarom op basis van de praktijk in 2024 verder aangevuld worden.

**Verzekeraars
vragen om
routekaarten**

Het expertisecentrum verduurzaming zorg wordt uitgevoerd door:

Stimular

MPZ

TNO

in afstemming met brancheorganisaties NFU, NVZ, ActiZ, VGN en de Nederlandse ggz

Contactpersoon: Lars Luscuere; l.luscuere@stimular.nl

Er is geen garantie dat de bovenstaande informatie correct, up-to-date en/of volledig is. De informatie en vermelde gegevens zijn dan ook niet uitputtend bedoeld, de inhoud is van informatieve aard en is niet leidend voor een specifieke situatie.